

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Туровської Ірини Олександрівни «Формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

1. Актуальність теми та її зв'язок з планами наукових робіт установи.

В останні роки серед здобувачів освіти, які навчаються в медичних коледжах, на жаль, спостерігається низький рівень сформованості мовленнєвих умінь, а також відчутній недостатній ступінь розвитку практичних навичок побудови ефективних професійних взаємовідносин, прослідковується невміння налагоджувати довірливі відносини як з пацієнтами так і з колегами. Як показує практика, потенціал гуманітарних дисциплін неефективно використовуються в процесі професійної підготовки у площині формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців спеціальності 223 Медсестринство, що навчаються в медичних коледжах. Однак у медичних коледжах саме завдяки активному впровадженню в освітній процес під час вивчення гуманітарних дисциплін активних методів навчання відкриваються абсолютно нові можливості для вдосконалення комунікативної компетентності та формування професійно-мовленнєвої компетентності.

Сучасний фаховий молодший бакалавр, що здобуває освіту в галузі знань 22 Охорона здоров'я, навчаючись у коледжах повинен мати високий рівень професіоналізму, бути активним дослідником власної професійної діяльності, уміти самостійно визначати найбільш перспективну траєкторію власного особистісно-професійного зростання, а й усвідомлювати необхідність цілеспрямованої діяльності у площині формування професійно-мовленнєвої компетентності. Таким чином, зазначене свідчить про актуальність теми дисертаційного дослідження Ірини Олександрівни Туровської – «Формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін». Дисертаційна робота І.О. Туровської виконана в межах науково-дослідної роботи «Теоретичні й методичні засади професійної діяльності та підготовки фахівців соціономічних професій» (державний реєстраційний номер 0123U104172).

2. Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених в дисертації.

Дисертаційне дослідження є самостійною науковою працею, в якій висвітлені теоретичні та методичні основи формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів під час вивчення гуманітарних дисциплін, а також сформовано цілісне уявлення про процес професійного вдосконалення комунікативної компетентності фахових молодших бакалаврів галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 223 Медсестринство на основі використання активних методів навчання у процесі вивчення гуманітарних дисциплін. Ірина Олександрівна провела теоретичний аналіз наукових джерел, відповідно до теми дослідження, розробила методiku проведення експериментального дослідження, здійснила виважений аналіз отриманих результатів наукового пошуку із використанням методів математичної статистики.

Робота структурована та виконана відповідно до вимог на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі висвітлені теоретичні основи професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів. Зокрема, розкрито суть професійної підготовки та висвітлено потенціал компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутніх фахівців за спеціальністю 223 Медсестринство. На основі аналізу наукової літератури проведено аналіз нормативного забезпечення процесу формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін, розглянуто зміст і структуру (компоненти, показники та рівні) професійно-мовленнєвої компетентності. У другому розділі обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін й розроблено модель її формування у процесі вивчення гуманітарних дисциплін на основі використання активних методів навчання. У третьому розділі представлені результати експериментального дослідження та доведено ефективність і результативність запропонованих організаційно-педагогічних умов і моделі формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін.

Представлені в дисертації наукові положення мають посилання і використані задля аргументації наукових ідей здобувачки.

3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень і рекомендацій.

Теоретичні положення дисертаційного дослідження обґрунтовані завдяки опрацювання широкої джерельної бази (267 джерел). Зокрема, проаналізовано значну кількість українських та зарубіжних наукових праць. Про високу наукову культуру Ірини Олександрівни Туровської свідчить глибокий аналіз теоретичних

положень та формулювання власних думок та обґрунтування змістового наповнення термінів, які безпосередньо корилують із науковою дефініцією «професійно-мовленнєва компетентність».

У дисертації сформовано цілісне бачення процесу формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів під час вивчення гуманітарних дисциплін. Наголошено, що формування означеної компетентності в майбутніх фахових молодших бакалаврів спеціальності 223 Медсестринство є одним із пріоритетних напрямів модернізації сучасної медичної освіти у закладах фахової передвищої освіти та потребує ґрунтовного вивчення як на теоретичному так і на практичному рівнях.

4. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше: розроблено модель формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін, яка має блочну структуру (змістово-цільовий, операційно-діяльнісний, результативно-оціночний) реалізується за допомогою застосування комплексу форм, методів і тренінгових технологій навчання; визначено й теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін (використання активних форм і методів навчання, що формують систему знань про професійне спілкування, комунікативну діяльність, професійно-мовленнєву компетентність; застосування педагогічного моніторингу та самомоніторингу для отримання об'єктивної інформації про результативність здійснюваного процесу та його оперативну корекцію; створення емоційно-сприятливої атмосфери на заняттях з гуманітарних дисциплін); конкретизовано компоненти (мотиваційний, когнітивно-практичний, емотивний), які відображають якість процесу формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін за трьома рівнями (високий, середній та низький); удосконалено зміст, форми, методи організації та навчально-методичне забезпечення процесу формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін. Подальшого розвитку набули положення про особливості формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін «Української мови» та «Української мови (за професійним спрямуванням)».

5. Наукове та практичне значення роботи полягає в підборі практичного інструментарію для діагностики професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін; розробці авторського тренінгу «Професійна комунікація. Комфортне спілкування», спрямованого на вдосконалення практичної діяльності у площині формування професійно-мовленнєвої компетентності здобувачів освіти спеціальності 223 Медсестринство; підготовлено навчально-методичні рекомендації «Методичні та практичні

основи формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів: практичний порадак».

Результати дослідження можуть бути використані у фаховій передвищій, професійній і післядипломній підготовці фахівців спеціальності 223 Медсестринство для розробки програм практичної підготовки. Основні положення, узагальнення та висновки можуть бути використані для написання монографій, підручників, навчально-методичних посібників, виконання магістерських, бакалаврських і курсових робіт.

6. Використання результатів роботи.

Запропоновані в роботі теоретичні та методичні матеріали можуть бути використані для подальшого вивчення та розв'язання проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців, що здобувають освіту в галузі знань 22 Охорона здоров'я у медичних коледжах. Матеріали дисертаційної роботи можуть використовуватися викладачами медичних закладів фахової передвищої освіти, які здійснюють професійну підготовку фахових молодших бакалаврів спеціальності 223 Медсестринство.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором.

Основні положення роботи опубліковані авторкою у 15 наукових працях, з яких 11 – одноосібні. Зокрема, 4 статті представлено в наукових фахових виданнях України; 1 стаття – в зарубіжному науковому виданні; 1 навчально-методичний посібник та 9 публікацій – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій різних рівнів.

Публікації належним чином висвітлюють основні положення, поданої до захисту дисертаційної роботи. Кількість, обсяг та зміст друкованих праць повністю відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

- Туровська, І. О. (2018). Кореляція рівня сформованості культури мовлення студентів-медиків і динаміки формування професійної мовленнєвої компетентності. *Науковий вісник Ужгородського університету, Серія Педагогіка. Соціальна робота.* (2). 274–278. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2018_2_55
- Dida, H., Turovska, I. (2022). Information and communication technologies (icts) as a means of fostering cognitive interest in medical college students. *Multidisciplinárni mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy"* je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: (10(17)). 41–47. URL : [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-10\(17\)-41-47](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-10(17)-41-47)
- Kalaur, S., Turovska, I. (2022). The potential of the educational environment in forming the professional speech competence of students of medical colleges. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології.* (4 (118)). 22–31. DOI <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2022.05/022->

<content/uploads/2022/10/%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%83%D1%80-1.pdf>

- Kalaur, S., Turovska, I., Khmeliar, I. (2022). Psychological, pedagogical and methodological invariants of educational process improvement in the medical college based on the acmeological approach. *Social Work and Education*. (9(4)). 516–529. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.4.7> URL : <https://journals.uran.ua/swe/article/view/271651>
- Туровська, І. (2022). Професійно-мовленнєва компетентність як складова професійної компетентності фахівця медичного профілю. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. (4), 39–44. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2022.270286> URL : <http://znp.udpu.edu.ua/article/view/270286>
- Туровська, І. О. (2023). Методичні та практичні основи формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів: практичний poradnik. Тернопіль. Осадца Ю.В., 2023. 72 с.
Опубліковані праці апробаційного характеру
- Туровська, І. О. (2019 а). Дескриптори реляційного співвідношення мовленнєвої професійної і комунікативної компетентностей в умовах риторизації процесу навчання студентів медичних коледжів. *Психологія та педагогіка сучасності: проблеми та стан розвитку науки і практики в Україні: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (23–24 серпня 2019 р., м. Львів). Львівська педагогічна спільнота*. 120–122. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29675/1/O_Kovalenko_I_Yakivchuk_VCHR_2019.pdf
- Туровська, І. О. (2019 б). Інтегративні процеси в медичній галузі та їх вивчення в гуманітарній комунікативно орієнтованій підготовці студентів медичних коледжів. *Dynamika naukowych badań–2019 : Materiały XV Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji (07–15 lipca 2019 r. Przemyśl, Poland)*. Przemyśl, Vol. 6. Po sekcjach: Pedagogiczne nauki. Filologiczne nauki. Psychologia i socjologia. Muzyka i życie. 17–20. URL : http://www.rusnauka.org/cgi-bin/search/step7_info.cgi?id=253795&idw=64_vl6xqNpCC1vhvH1
- Туровська, І. О. (2019 с). Організація лексичної роботи з фаховою термінологією майбутніх спеціалістів медичної галузі. *Naukowa myśl informacyjnej powieki –2019 : Materiały XV międzynarodowej konferencji naukowej i praktycznej (07–15 marca 2019 r., Przemyśl, Poland)*. Przemyśl. (6). 48–50. URL : http://www.rusnauka.org/cgi-bin/search/step7_info.cgi?id=248639&idw=jnBtsFPvHUoA7b7f3P
- Туровська, І. О. (2019 d). Розвиток комунікативної компетентності студентів медичних коледжів у змісті гуманітарної підготовки засобом використання фахових текстів. *Aktuální vymoženosti vědy –2019 : Materiały XV Mezinárodní vědecko-praktická konference (22–30 června 2019 r., Praha)*. Praha : Publishing House «Education and Science». (6).

- 71–74. URL : http://www.rusnauka.org/cgi-bin/search/step7_info.cgi?id=253449&idw=D3HXxNOzxK4IvyFpxI
- Туровська, І. О., Калаур, С. М. (2022). Теоретико-методичні підходи до формування професійно-мовленнєвої компетентності в освітньому середовищі медичних коледжів. *Теорія і практика підготовки конкурентоспроможного фахівця як вектор освітніх парадигм* : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (29–30 вересня 2022 року, м. Тернопіль). Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. 243–246. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/27115/1/Kalaur3.pdf>
- Туровська, І. (2022 а). Компетентнісний підхід у підготовці студентів медичних коледжів. *Інновації в освіті: реалії та перспективи розвитку*: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (20 травня 2022 р., м. Тернопіль). Тернопіль: ЗУНУ. 102–105. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45371/1/%D0%86%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0%20%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>
- Туровська, І. (2022 б). Тренінг як ефективний засіб у формуванні професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів. *Соціальна робота: виклики сьогодення*: Збірник наукових праць за матеріалами XI Міжнародної науково-практичної конференції (24–25 листопада 2022 р., м. Тернопіль) / за заг. ред. О. В. Сороки, С. М. Калаур, Г. В. Лещук. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка. 32–35. URL : http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/28019/1/Zb_konf_Sotsialn_a_robota.pdf
- Туровська, І. (2023 а). Інтерактивні методи навчання у процесі формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів. *Соціальна робота: виклики сьогодення*: Збірник наукових праць за матеріалами XII Міжнародної науково-практичної конференції (25–26 травня 2023 р., м. Тернопіль) / за заг. ред. О. В. Сороки, С. М. Калаур, Г. В. Лещук. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка. 43–46. URL : http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/29814/1/Sots_rob_2023.pdf
- Туровська, І. (2023 б). Технологія формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін. *Актуальні проблеми освітньої галузі України* : Матеріали регіональної науково-практичної конференції молодих учених (14 лютого 2023, м. Херсон). / за ред. Кузьменка В. В., Кохановської О. В. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти». 152–154.

8. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

За змістом дисертаційна робота Туровської Ірини Олександрівни «Формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичних коледжів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін» повністю відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Голова засідання:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Ольга СОРОКА